

TC
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Hukuk Başlangıcı Bütünleme Sınavı 31.8.2018
İkinci Öğretim

**NOT: SINAV SÜRESİ 50 DAKİKADIR.
(BAŞARILAR...Dr. Öğretim üyesi Sevgi Kayak)**

1- Hukuk devleti ile hukuklu devleti birbirine karıştırmayalım. Hukuklu devlet, bir hukuk düzenine sahip olan devlet demektir, yasal düzenlemelere sahip olan her devlet hukuklu devlettir. Hukuk devleti ise, hukukun üstünlüğünün kabul edildiği devlet demektir. Bundan kasıt, herkesin yargı denetimi altında olmasıdır. Belli bir kişi, zümre veya topluluk ayrımı gözetilmeksizin herkes, yaptığı eylem ve işlemlerinden dolayı hukuk önünde hesap verecektir; hiç kimse hiçbir gerekçeyle yargı denetimi dışında bırakılamaz. Buna siyasi iktidar da dahildir. Hatta siyasi iktidar halk tarafından seçilmiş olsa bile sonuç değişmez. Bu nedenle siyasi iktidar, kendi iradesine göre değil, hukukun belirlediği temel ilkelere ve evrensel değerlere göre ülkeyi yönetmek zorundadır. Siyasi iktidarlar gider, hukukun belirlediği temel ilke ve evrensel değerler kalır.

Bu paragrafın yazarına göre, aşağıdaki durumların hangisinde bir hukuk devletinin varlığından söz edilemez?

- a) Siyasi iktidarın kanun hükmünde kararname ve benzeri düzenleyici işlemlerinin anayasal yargı denetimi dışında tutulması
- b) Medeni Kanun, Ceza Kanunu gibi temel kanunların halk oylamasına sunulmaksızın kabul edilmiş olması
- c) Hukukun temel ilkelerinin, halk tarafından seçilmiş siyasi organların yetkilerini dahi sınırlandırabilecek olması
- d) Temel hak ve özgürlüklerin korunmasının güvencesi olan bağımsız yargı organlarının oluşturulmasında siyasi iktidara söz hakkı verilmemesi
- e) Yargı organlarının kararlarının da yine yargı denetimine tabi olması

2- Yürürlükte bulunan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunumuz ile ilgili olarak aşağıdaki nitelendirmelerden hangisi yapılabilir?

- a) İç hukuk-Yazılı hukuk-Özel hukuk
- b) İç hukuk-Doğal Hukuk-Özel hukuk
- c) Pozitif hukuk-Doğal hukuk- Özel hukuk
- d) Özel hukuk- Dış hukuk- Pozitif hukuk
- e) Pozitif hukuk- Dış hukuk- Yazılı hukuk

3- Aşağıdakilerden hangisi hukuki işlemlerin geçersizliği halinde söz konusu olabilecek yaptırımlardan biri değildir?

- a) Yokluk
- b) Kesin hükümsüzlük
- c) İptal
- d) Manevi tazminat
- e) Kısmi hükümsüzlük

4- Aşağıdakilerden hangisi yenilik doğuran haklardan biri olarak kabul edilemez?

- a) Sözleşmeden dönme hakkı
- b) Sözleşmeyi iptal hakkı
- c) Seçimlik borçlarda edimi seçme yetkisi
- d) Nişanlanma sonrası evlenme hakkı
- e) Evliliğin butlanını isteme hakkı

5- BK m. 90'da yer alan, "ifa zamanı taraflarca kararlaştırılmadıkça veya hukuki ilişkinin özelliğinden anlaşılmadıkça her borç, doğumu anında muaccel olur" hükmünün nitelendirilmesi ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- a) Borcun talep edilebilir olma anını belirlemede olan bir hükümdür.
- b) Maddede bahsedilen, ifa zamanının taraflarca kararlaştırıldığı borç, vadeye bağlanmış borç demektir.
- c) Bu hüküm, emredici olmayıp yedek hüküm (tamamlayıcı) niteliğinde bir hükümdür.
- d) Bu hüküm, zamanaşımının alacağı muaccel olmasıyla işlemeye başlayacağını belirten BK m. 149/1 hükmünün tamamlayıcısı niteliğindedir.
- e) Talep edilebilirliği belirlemede hukuki ilişkinin özelliğinin dikkate alınması, yerel örf ve adetlerin dikkate alınması anlamına gelir.

6- Aşağıdakilerden hangisi hukuk normunun etkili olmasının önündeki engellerden biri olarak kabul edilemez?

- a) Hukuk normunun geçerlilik şartlarını taşımaması
- b) Hukuk normunun yürürlüğe girdikten belli bir süre sonra uygulanacak olması
- c) Hukuk normunun sık sık değişmesi
- d) Hukuk normunun belirsiz, anlaşılmaz veya çelişkili olması
- e) Hukuk normu ihlal edildiğinde derhal bir yaptırım uygulanmaması

7- Hukuk kuralları, örf ve adetleri kaynak olarak kullanabilir ve böylelikle örf ve adetler, hukukun bir kaynağı haline getirilebilir. Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak verilemez?

- a) Roma'nın On İki Levha Kanunlarının örf ve adetlerin derlenmesi yoluyla oluşturulmuş olması
- b) Türk Medeni Kanununun m. 1 /f. 2 hükmünde, hakkında hüküm bulunmayan meselelerde örf ve adete yollama yapması
- c) MK m. 684 uyarınca, bir eşyanın bütünleyici parçasını tespit ederken yerel ve örf ve adetlere yollama yapılması
- d) Bir hukuki kavramın açıklanmasında doktrin tarafından örf ve adet kurallarından yararlanılması
- e) İlk çağ toplumlarının örf ve adet hukukuna göre yaşaması

8- Rüşvetin yaygın olduğu ve adeta bir yönetim biçimine dönüştüğü bir toplumda, rüşvete başvurmaksızın işlerini yürüten bir kimsenin davranışı, aşağıdaki yargılardan hangisini en fazla destekler?

- a) Toplumun geneline yayılmış olan bir davranış, toplumun yaşantısını da düzenler.
- b) Toplumun değer yargılarına göre iyi olan bir davranış, ahlaken de iyi demektir.
- c) Bir toplumun çoğunluğu rüşvete başvuruyorsa, o toplum ahlaksız olarak nitelendirilebilir.
- d) Bireyin davranışları, sadece toplumun değer yargılarına göre şekillenebilir.
- e) Ahlak kuralları iç yasa koyucunun ürünüdür, toplumun değer yargılarına rağmen her birey kendi ahlaki seçişine göre davranabilir.

9- Aşağıdakilerden hangisi pozitif hukuk ile doğal hukuk arasındaki farklardan biri değildir?

- a) Pozitif hukuk; yürürlükte bulunan kanun, tüzük, yönetmelik gibi tüm mevzuatı hukuk olarak kabul eder; doğal hukuka göre ise, hukuk kuralının maddi bir materyalinin olmasına gerek yoktur.
- b) Pozitif hukuk; hukuk kurallarının belli bir zamanda ve belli bir toplumda yürürlükte olacağını kabul eder; doğal hukuk, tüm toplumlar ve zamanlar için genel geçer nitelikte ilkelerin varlığını savunur.
- c) Pozitif hukuka göre hukuk kuralları yazılı olmalıdır, yazılı olmayan bir kuraldan hukuk kuralı olarak bahsedilemez; doğal hukuka göre ise, hukuk kuralının yazılı olmasına gerek yoktur, insanın doğası gereği var olan ilkelerdir
- d) Pozitif hukuk; hukuku, belli bir zaman ve belli bir toplumda yürürlükte bulunan yazılı normlar bütünü olarak tanımlar; doğal hukuk ise, hukuku adaletle yönelmiş toplumsal yaşama düzeni olarak tanımlar.
- e) Pozitif hukuk ile doğal hukuk çeliştiği zaman, pozitif hukuk ancak doğal hukukun içeriğine uygun olduğu ölçüde yürürlükte kalabilir.

10- Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı 23. maddede: "Erkekler ve kadınlar arasında eşitlik; istihdam, çalışma ve ücret dahil olmak üzere bütün alanlarda sağlanmalıdır. Eşitlik ilkesi, yeterli şekilde temsil edilmeyen cinsin lehine belirli avantajlar sağlanmasını öngören önlemlerin sürdürülmesi veya benimsenmesini engellemez" denilmektedir. Bu maddedeki ifadeden, AB Temel Haklar Şartında kadın erkek eşitliğinin sağlanmasında hangi adalet anlayışının ağır bastığı söylenebilir?

- a) Sosyal adalet
- b) Dağıtıcı adalet
- c) Denkleştirici adalet
- d) Hakkaniyet
- e) Hepsisi

11- Aşağıdakilerden hangisi çete kuralları ile hukuk kuralları arasındaki farkı en iyi şekilde ortaya koyar?

- a) Çete meşru değildir, hukuk meşrudur.
- b) Çetenin yaptırım gücü yoktur, hukuk maddi bir cebir uygular.
- c) Çetenin kanunları yoktur, hukuk kanunlara dayalıdır.
- d) Çete kuralının kanun koyucusu yoktur, hukuk kuralı bir kanun koyucunun iradesinin ürünüdür.
- e) Çete kuralları çete liderinin ya da belli bir grubun çıkarlarını korumaya yönelmiştir, hukuk kuralları adaletle yönelmiştir.

12- Aşağıdakilerden hangisi maddi varlığı bulunmayan bir hukuk normuna örnektir?

- a) MK m. 685 uyarınca ürün kavramının belirlenmesinde dikkate alınması istenen yerel örf ve adetler
- b) MK m. 2 uyarınca dürüstlük ilkesi
- c) Anayasa uyarınca yaşam hakkı ve işkence yasağı
- d) Akdedilen bir uluslararası anlaşma normları
- e) Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulanma Şekli Hakkındaki Kanun m. 1 uyarınca kanunların geçmişe yürümezliği ilkesi

13- Türk Medeni Kanunu m. 4 uyarınca hakime verilen takdir yetkisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Hakime takdir yetkisi verilmesi, hakkaniyetin hukukumuzda benimsenmiş bir adalet türü olduğunu gösterir.
- b) Hakim, takdir yetkisi sayesinde, hakkında hüküm bulunmayan meselelerde kanun koyucu gibi davranarak hukuk yaratır.
- c) Pozitif hukuk düzenlerinde, hakimin takdir yetkisi sınırlı olup ancak kanunun öngördüğü hallerde kullanılabilir.
- d) TMK m. 4, hakime takdir yetkisi veren genel bir hükümdür, ancak özel hükümlerde de hakime takdir yetkisi verilmiş olabilir.
- e) Hakim takdir yetkisini kullanarak hüküm içi boşlukları doldurur.

14 - Aşağıdakilerden hangisi sosyal adalet ilkesinin etkisi altında kaleme alınmış normlardan birisi olabilir?

- a) MK m. 347/1 uyarınca; bedensel veya zihinsel gelişimi tehlikede bulunan veya manen terk edilmiş bir çocuğun hakim kararı ile koruyucu aile yanına yerleştirilmesi
- b) MK m. 364 uyarınca; herkesin, yardım edilmediği takdirde yoksulluğa düşecek üst soy, alt soy ve kardeşlerine nafaka ödemek zorunda olması
- c) Aile hukukundan doğan uyuşmazlıkların çözümü için aile mahkemelerinin ihdas edilmiş olması
- d) Ceza kanunları uyarınca; sanığın son savunması alınmadan, hakkında mahkumiyet kararı verilememesi
- e) BK m. 138 uyarınca; sözleşmenin ifasının borçlu için aşırı güçlük teşkil ettiği durumlarda, sözleşme şartlarında borçlu lehine uyarlamaya gidilmesi

15- Aşağıdakilerden hangisi bir resepsiyon türü olarak kabul edilebilir?

- a) Hukuk kurallarının nakli
- b) Eski hukukun canlandırılması
- c) Uyarlama
- d) Expansiyon (sömürgeci anlayışla hukuk normlarını dayatma)
- e) Hukuk kurallarının birleştirilmesi

16- İnsan denince her istediğini yapmak ve bu konuda tam bir serbestiye sahip olmak isteyen bir varlıkla karşı karşıyayız. İnsan, sınırsız özgür olmak ister. Buna doğal özgürlükler alanı denir. Fakat doğal özgürlük alanında insanlar arasında zorunlu olarak bir güç mücadelesi de başlar ve bu durum bir kaos yaratır. Doğal özgürlük alanı sınırlandırılmalıdır ki hukuksal özgürlük alanı da yaratılabilsin. O halde hukuk, insanların hak ve özgürlük alanını belli bir ölçüde sınırlandırarak, aslında insanlara hak ve özgürlük sağlamış olur.

Bu paragraftaki gibi düşünen bir kimse, aşağıdaki savlardan hangisini desteklemez?

- a) İnsanlara hak ve özgürlük sağlamak isteyen hukuk, insanların hak ve özgürlük alanını sınırlandırarak aslında bir çelişki içine de düşmektedir.
- b) İnsanların doğal özgürlük alanının sınırlandırılması bir zorunluluk olsa da, aslında insanın doğasına terstir.
- c) Bütün insanlar temel hak ve özgürlüklere sahip olmada eşit olmalıdırlar.
- d) Hukuk, herkesin sınırsız olan doğal özgürlük alanını asgari bir düzeye çekerek ortak özgürlük alanı yaratır.
- e) Sınırsız hak ve özgürlük isteyen kaos yaratıcı insan karşısında, hukuk hak ve özgürlük sağlamada yetersiz kalır.

17- Aşağıdakilerden hangisi hukukun fonksiyonlarından biri değildir?

- a) Hukukun düzen sağlaması
- b) Hukukun güvenlik sağlaması
- c) Hukukun eşitlik sağlaması
- d) Hukukun toplumsal yarar sağlaması
- e) Hukukun özgürlük sağlaması

18- Hukuk kurallarının meşruluğunu sağlayan değer aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- a) Hukukun idesi olan adalet
- b) Hukukun yaptırımı olan devlet eliyle kullanılan cebir
- c) Temel hak ve özgürlüklere saygı
- d) Normatiflik
- e) Toplumsal yaşamı düzenleme

19- Aşağıdakilerden hangisi eşya üzerinde doğrudan doğruya hakimiyet sağlayan haklardan biri olarak kabul edilemez?

- a) İntifa hakkı
- b) Oturma hakkı
- c) Geçit irtifakı
- d) Rehin hakkı
- e) Fikri hak

20- Yargısal yorum ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- a) Yargısal yorumu yapmaya yetkili olan organ mahkemelerdir.
- b) Yargısal yorum, sadece o somut olay için bağlayıcı olup genel ve soyut nitelikte değildir
- c) **Yargısal yorum tüm yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlayacak güçte bir yarımdır.**
- d) Hakim, yargısal yorum yaparken keyfi davranamaz, bilimsel ve mantıki esaslara dayalı yorum ilkelerini işleterek bir sonuca varmak zorundadır.
- e) İçtihadı Birleştirme Kararları, karar kapsamına giren tüm somut olayları bağlayıcı niteliktedir, aksine yorum yapılamaz.

21- Menfaat teorisyenlerine göre hak, hukuken korunan bir menfaattir. Aşağıdaki düzenlemelerden hangisi bu tanıma uymaz?

- a) **Başkasının menfaatine olarak vekaletsiz iş gören bir kimsenin, iş sahibinden ücret talep etmesi**
- b) Ayırt etme gücünden yoksun olanların, yaptıkları hukuki işlemlerin sonuçlarından sorumlu tutulmaması
- c) Mirasbırakanın, vasiyetnamesinde mirasçılarında kendi adını taşıyan bir kütüphane kurmalarını istemesi
- d) Borçlu olmadığı bir şeyi ödeyen bir kimsenin, ödediği şeyi sebepsiz zenginleşme davası ile geri isteyebilmesi
- e) Borçlunun kişisel niteliklerinin önemli olduğu işlerde, alacaklının borçludan şahsen ifa talep edebilmesi

22- Aşağıdakilerden hangisi kanunların geçmişe yürütülebileceği kuralının bir istisnasını teşkil eder?

- a) **Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulanma Şekli Kanun m. 10 uyarınca, edinilmiş mallara katılma rejiminin eşler tarafından evlenme tarihine kadar geçmişe yürütülebilmesi**
- b) Sözleşmeden dönme hakkının kullanılması ile mevcut sözleşmenin baştan itibaren ortadan kalkması
- c) Yanılma halinde, BK m. 39 uyarınca kullanılan iptal hakkının geçmişe etkili olması
- d) Babanın evlilik dışı çocuğunu tanıması ile, çocuğun doğduğu andan itibaren babasına soybağı ile bağlanması
- e) Ölüme bağlı tasarrufun iptaline dair mahkemece verilen kararın geçmişe etkili olması

23- Aşağıdakilerden hangisi moda kuralları ile örf ve adet kuralları arasındaki asıl farkı ortaya koyar?

- a) **Örf ve adet uzun süre tekrarlanır- moda geçicidir.**
- b) Örf ve adet akla dayalıdır- moda alışkanlıkların ürünüdür.
- c) Örf ve adet toplumsal yaşamı düzenler- moda bireyin davranışını düzenler
- d) Örf ve adetlerin yaptırımı ayıplanma, kınanma ve dışlanmadır- modanın bir yaptırımı yoktur
- e) Örf ve adet genel nitelik taşır, tüm topluma yaygındır- moda bireye özeldir

24- MK m. 15 hükmü şöyledir: "Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukuki sonuç doğurmaz".

Buna göre; **(I)** Ayırt etme gücünden yoksun olan kişi, kendisini borç altına sokacak hiçbir hukuki işleme taraf olamaz; ancak kanuni temsilcisi bu işlemleri onun adına yapabilir. **(II)** Ayırt etme gücünden yoksun olan kişi, kural olarak haksız fiillerinden de sorumlu olmayacaktır. **(III)** Ayırt etme gücünden yoksun olan kişi, kişilik işlemlerini de yapamayacaktır; sözgelimi nişanlanamayacak, evlenemeyecek ve ölüme bağlı tasarrufta bulunamayacaktır; aynı şekilde, mesela boşanma gibi kişiye bağlı hakları da kullanamayacaktır. **(IV)** Ayırt etme gücünden yoksun olan kişinin tüm bu kişilik hakları, kendisi tarafından olduğu kadar kanuni temsilcisi tarafından da kullanılmayacaktır, kişiye bağlılığın gereği budur. **(V)** Buna göre; evlendikten sonra ayırt etme gücünü kaybeden bir kimse, boşanma hakkını kendisi kullanamayacağı gibi kanuni temsilcisi de bu hakkı onun adına kullanamayacaktır; hatta ayırt etme gücünden yoksun olan bu kişi, eşinden kötü muamele görse bile sonuç değiştirecektir.

MK m. 15'in yorumu ile ilgili yukarıdaki cümlelerden hangisi, hükmün konuluş amacına (ratio legis) aykırı bir yarımdır?

- a) I
- b) II
- c) III
- d) IV
- e) **V**

25- Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde Türk Medeni hukuk sisteminin sıralaması doğru bir şekilde verilmiştir?

- a) Kişiler- Aile- Eşya- Borçlar- Miras
- b) Kişiler- Eşya- Borçlar- Aile- Miras
- c) **Kişiler- Aile- Miras- Eşya- Borçlar**
- d) Aile- Kişiler- Miras- Eşya- Borçlar
- e) Kişiler- Aile- Borçlar- Eşya- Miras